

Valdemar Vågen, padesát dva a půl roku, pomalu projížděl ulicí mezi hřbitovem a nemocnicí. Měl spoustu času a plánoval přijet právě tak pozdě, aby všichni důležití lidé s trochou sebeúcty stihli na recepci dorazit před ním. Byl červenolící a překypující zdravím, jednou rukou, levicí, se chystal nadzvednout kolo a pravíci se chtěl vřele a přátelsky zdravít se zákazníky, konkurenty, novináři a dodavateli. Jejich každoroční firemní kongres patřil k nejdiskutovanějším tématům v branži a všichni, kdo měli nohy, se na něj dostavili, aby se zúčastnili přednášky Valdemara Vågena. Byl to jediný den v celém roce, kdy Global Village, firma, jejímž ředitelem a spoluvlastníkem Valdemar byl, informovala o novinkách. Jediný den v roce, o který Valdemar rozhodně nechtěl přijít. Ten nejdůležitější den ze všech.

Na to, že byla středa, nebyl skoro žádný provoz. Ze hřbitova voněl janovec a svída. Valdemar se rozhlédl po moři náhrobků - všechny splňovaly předepsanou maximální povolenou výšku a šířku. Stát rozhodl, že ve

smrti si budou všichni lidé rovni, jenže proč by měli, když si za života rovni nejsou? Zrovna se chystal pohlédnout na nemocnici, když se mu od zlatého kříže přímo do koutku oka odrazil sluneční paprsek. Bezděky se ohlédl stranou a uviděl zlatý jeruzalémský kříž. Symbol poslední pouti člověka, konce jeho cesty.

Sem a tam poletující opeřená koule, která očividně nebyla obeznámena s pravidly silničního provozu, donutila Valdemara Vågena přejet na levou stranu. Byla to bílá holubice, a když přeletěla nalevo, Valdemar stočil řídku napravo. Jenže holubice udělala to samé, skoro jako by Valdemar fungoval jako magnet, a tak mu nakonec nezbylo než zmáčkнуть obě brzdy, aby ptáka nepřejel.

Holubice zavrkala a podívala se na něj, jako by mu něco chtěla. Jako by mu něco říkala, jenže Valdemar vrkúštině, nebo jak se řeči holubic vlastně říká, nerozuměl.

„Cože?“ zeptal se Valdemar Vågen.

Holubice naklonila hlavu, nejdřív na jednu stranu, pak na druhou. Valdemar Vågen po ní pohyb zopakoval, ale připadal si jako imbecil, že se tu snaží rozpovídat holubici.

„Cože?“ zopakoval, ale nedočkal se jiné reakce, než že holubice vylétla na nejnižší větev nejbližšího stromu, usadila se tam a mlčky se mu zahleděla přímo do očí. Ten pohled jí oplatil. Zaplavil ho neznámý, nežádoucí pocit. Náhle se cítil zranitelný.

Cože? On, který nikdy nebyl ani nemocný? Nebo přesněji řečeno on, který v práci nikdy nechyběl, zkrátka

a jednoduše proto, že byl nepostradatelný? Kdyby Valdemar Vågen, velký strojník, nebyl přítomen a nestaral se o to, aby všechna ozubená kola byla promazána a točila se tak, jak mají, celá firma by se zastavila. Ať už šlo o cokoli, měl v tom prsty. Takže nemocný být nemohl, ani jeden jediný den. Klidně mohl mít horečku, ale doma kvůli tomu samozřejmě nezůstal. Pokud to chtěl někam dotáhnout, musel vydržet a být na sebe pořádně tvrdý. A pokud to měla někam dotáhnout firma, musel jít Valdemar Vågen příkladem a ukázat jí, jak na to.

Holubice se stejně prudce, jak Valdemar musel zastavit, vznesla z větve a přeletěla k nemocnici, kde přistála u střešního okna ve starém, očividně nepoužívaném křídle budovy. Nesmyslně vysoké stropy, stará okna, uvolněné cihly a opadávající omítka svědčily o tom, že se čeká na lepší časy. Valdemar sevřel říditka a znovu se chystal šlápnout do pedálů, ale ještě naposledy vrhl pohled na holubici a zdálo se mu, že v jednom z půdních oken zahlédl pohyb. Divné, pomyslel si, ale dospěl k názoru, že to určitě byl jen odraz holubice v okně.

Možná právě to zapříčinilo, že neviděl bílý elektromobil, takové japonské elektrické prdítko, který se přiřítíl odnikud a napálil to přímo do jeho kola. Cyklostezku vem čert, takovými detaily se řidič neměl proč zaobírat. Musel jet, a to co nejrychleji. Valdemar v desetině sekundy pochopil, že nezabrzdí včas, a připravil se na to, že mu před očima proběhne celý jeho život. K tomu však nikdy nedošlo. Objevil se jen bezbarvý, rozostřený obraz k smrti vystrašeného řidiče.

Valdemar si ještě stihl pomyslet: „Já přece ne...“ Pak to prásklo, zvuky utichly, auto zmizelo a všechno se propadlo do nádherné tmy.

2

Ve Valdemarově rodině bylo běžné, že když měl někdo umřít, členům rodiny se zdálo o bezedných jezerech, a touhle nesmyslnou schopností, nebo co to vlastně bylo, vládla jak jeho matka, tak babička. On sám to víceméně odepsal jako starobylou pověru, protože se o takovém snu nikdo nezmínil, dokud k úmrtí nedošlo. Valdemar se proto domníval, že je to jen takové dodatečné chytračení, nicméně neprotestoval, když ženy z jeho rodiny vysvětlovaly, že o smrti věděly předem. Říkal si, že tvrzení, že nikdo nemá chválit dne před večerem, možná představuje způsob, jak se vyrovnávají s žalem.

V týdnech před nehodou se tyhle sny zdály i jemu, objevovaly se dokonce, i když si dal šlofíka po obědě. Ve snu jako by se vznášel nad lehce zvlněnou vodou, pomalu klouzal po hřbetech drobných vln a shlížel do temné hlubiny. Před dvanácti lety žil Valdemar ve šťastném manželství a byl otcem dvou dcer. Když se objevily sny o vodě, snažil se myšlenku na ně zahnat,

ale i přesto ho děsily. Pokud se mu zdá, že někdo zemře, kdo to bude? Jak ubíhaly dny a ničí smrt se nedostavovala, byl si stále jistější tím, že sny nejsou nic jiného než jen sny. Nechával si je pro sebe, protože co by asi tak měl říct, aby to znělo rozumně? Manželka by nad takovou pověrou jen mávla rukou, vždycky stála nohama pevně na zemi. Tou myšlenkou se utěšoval i Valdemar.

Až do toho večera, kdy zůstal sám ve vlastním velkém domě. Čekal a pokoušel se najít nějaké vysvětlení. Třeba holky píchly kolo. Nemuselo se stát nic vážného. Možná existuje nějaké naprosto přirozené vysvětlení, proč se jeho rodina nevrátila v dobu, na kdy byli domluveni. Nezáleží na tom, jestli vystydne večere. Je jedno, jestli děti půjdou pozdě do postele. Jen když se vrátí domů. Třeba píchly kolo, zopakoval si. Taky jim mohl dojít benzin. Koneckonců existovala i řada jiných vysvětlení, jen na žádné zrovna nepřišel. Temnota zvenčí zaplnila dům. Nedokázal se přimět k tomu, aby vstal a šel rozsvítit. Bylo to jedno, hodlal čekat u jídelního stolu s mobilem před sebou. Čekal, že každým okamžikem zazvoní, zelený displej se rozsvítí a na něm se objeví manželčino jméno. Tma se k němu tiskla čím dál tím víc. Chtěla ho chránit před vším zlem, a dokud ho obklopovala, byl v bezpečí. Temnota se vyplazila ze všech koutů a utěšovala ho. Jen klid, říkala, třeba to není nic vážného. Dokud má tmou, nikdy nebude sám. Na stůl zničehonic dopadl tenký proužek světla. Nadskočil, vyhlédl oknem ven a uviděl měsíc. Tenoučký srpek ukazoval, že ho ubývá. Zítra bude pryč.

Valdemara roztřásla zima. Ani si neuvědomoval, že už přestal doufat. Místo toho se začal připravovat. Zbývalo mu jediné – čekat v temnotě. Z chodby slyšel pomalé tikání starých stojacích hodin. Kyvadlo se pohupovalo ze strany na stranu, a kdykoli mijelo nejnižší bod oblohu, vydalo ze sebe kovové cvaknutí. Čas nejde, pomyslel si Valdemar, čas mi utíká.

Netušil, na co vlastně čeká, ale jakmile se ozvalo klepání na dveře, okamžitě to pochopil. Klepání bylo opatrné, slušné a trochu nervózní, pocházelo od člověka, který nechtěl zvonit. Valdemar se dovedl ke dveřím. Vzal za kliku, zmáčkl ji a současně odemkl. Ve světle pouličních lamp stál neznámý člověk, tlustý, poměrně malý muž, velice klidný. Byl celý v černém a měl límeček s malým bílým čtverečkem. „Valdemar Vågen?“ zeptalo se zjevení a Valdemar neznatelně přikyvl. „Můžu na chvíličku dovnitř?“ vyptávalo se zjevení dál a Valdemar ho pustil přes práh. Muž se představil. Šli do kuchyně, ale ani tam Valdemara nenapadlo rozsvítit. Vůbec mu nevadilo chodit poslepu. Čtyři kroky vpřed, tři doleva, dva doprava a opět tři doprava. Zastavil se u konce stolu. Farář kráčel po zvuku těžkých kroků za ním a usadil se na opačném konci stolu.

A pak to přišlo.

„Obávám se, že nesu špatné zprávy,“ začal farář.

„Já vím,“ odpověděl Valdemar. „Jak?“ Sotva to dokázal vyslovit. Farář mlčel, asi se rozhodoval, kde začít. Dokonce i faráři, se vším tím vzděláním a zkušenostmi, může dojít řeč, když má vysvětlovat, že matka s dvěma dcerami zemřely při dopravní nehodě. Jak by měl

citlivě pohovořit o východoevropském kamionu, který kvůli sjetým pneumatikám vjel do protisměru a rozdrtil protijedoucí osobní automobil? Jak by jen mohl sdělit, že pasažéři byli bez šance a zemřeli okamžitě? Jak jen vysvětlit, že těla, která tento muž tolikrát objímal a cítil jejich teplo a vůni, jsou teď k nepoznání?

„Někdy Hospodin vkládá na má ramena těžké úkoly,“ prohlásil, „a jindy mi nakládá břemena ještě větší. Chvilé jako tato otřásají i mou vírou. Mám chuť říct spolu s Ježíšem: Můj Bože, proč jsi mě opustil?“

Valdemar proseděl u stolu celou noc, dokud se první sluneční paprsky neprodraly korunou borovice před kuchyní a neoslepily ho pronikavou září. Opatrně vstal, musel se opřít jako stařec, aby neupadl. Všechno ho bolelo, bylo mu špatně a na okamžik byl dezorientovaný, než ho skutečnost znovu srazila k zemi. V domě bylo ticho. Hodiny se zastavily, na to, aby je natáhl, neměl předchozího večera ani pomyšlení. Obvyklý ranní hluk, kdy se děvčata dohadovala o koupelnu, chystala si svačtinu a hulákala na sebe, protože něco nemohla najít, tentokrát zcela chyběl. Slyšel, jak se mu kolem ušních bubínků žene krev, slyšel pohyb vlastních krčních obratlů. Nezdálo se mu to. Je teď úplně sám. Respektive ne až tak úplně. Na pohovce v obýváku spal farář, přes sebe měl přehozený kabát. Vypadalo to, že mu musí být zima, tak přes něj Valdemar přehodil ještě deku a pak se vrátil a usadil se u kuchyňského stolu. Díval se na dveře ledničky, na obrázky, které namalovaly jeho dcerky. Jeden z nich zobrazoval manželku i s dcerami

v autě, zatímco on stál před domem. V bublině na obrázku říkal: „Jeďte opatrně.“ Jeho žena vždycky jezdila opatrně a dobře, ale čemu to pomohlo? Kdyby bývala jela trochu rychleji, jen trošku míň opatrně, možná na tom místě vůbec nemusely být, ne přesně ve chvíli, kdy přijel ten kamion. Kdyby tak jen vyrazily o pár vteřin dřív... Na dalším obrázku bylo pár žlutých květů a mladší dcerka tam napsala: „Až se vrátím domů, obejmě tě.“

Valdemar znovu klesl na židli. Nedokázal myslet na to, co má před sebou. Slyšel, že když na to přijde, objeví v sobě lidé nečekanou sílu, ale nebyla to pravda. Naopak, připadal si úplně prázdný. Jak jen po tomhle bude žít dál? Kudy se vydá?

V obýváku se probudil farář, zasténal, svalil se z pohovky, vyhrabal se na všechny čtyři a protřel si ospalé oči. Pak se vztyčil a dopotácel se za Valdemarem do kuchyně. Vzal ho za ruce a zeptal se, jestli pro něj může něco udělat. Jestli má kontaktovat někoho z rodiny.

„Ne,“ odpověděl Valdemar, „jsem jediný, kdo zůstal naživu.“

Valdemar se rozhodl pohřeb uspořádat ve vší tichosti, za přítomnosti jeho samotného, tří bílých rakví, faráře a varhaníka. Jedna velká rakev a dvě menší. Farář byl tentýž muž, který mu zprávu sdělil, ale Valdemar vůbec nevnímal, co říká. Varhaník zahrál třikrát tu samou árii, jednou pro každou z holek. Byla to část stejné kantáty od Johanna Sebastiana Bacha, ze které jim hráli, když se před patnácti lety ve stejném kostele s manželkou brali. „Ich steh mit einem Fuß im Grabe“ v úpravě pro varhany.

Tehdy to bylo legrační, protože novomanželé jako jediní věděli, jak se pochod po obřadu jmenuje, a hosté si přitom mysleli, že je to pěkná a vítaná změna oproti věčnému Mendelssohnovi. Tentokrát ale jméno odpovídalo. Valdemar stál jednou nohou v hrobě. Poklekl před rakvemi, na každou z nich položil rudou růži, rozloučil se a rozhodl se, že se utopí.

V pracovních úkolech.